

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: E. P.
e. č. X
st. přísl. X
t. č. X

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2020, č. j. OAM-41/ZA-ZA11-ZA20-2020,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2020, č. j. OAM-41/ZA-ZA11-ZA20-2020 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení azylu podle ust. § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo žalovaným rozhodnuto podle ust. § 15a téhož zákona tak, že doplňkovou ochranu nelze udělit.

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve zrekapituloval obsah správního spisu a dosavadní průběh řízení. Následně se již zabýval tím, proč nebyly v případě žalobce splněny podmínky pro udělení azylu a na základě čeho byla dovozena existence důvodu pro aplikaci ust. § 15a zákona o azylu, které udělení doplňkové ochrany vylučuje.
3. Žalovaný předně připomněl, že se v případě žalobce jedná o již třetí žádost o mezinárodní ochranu v pořadí. Za účelem jejího posouzení pak žalovaný vycházel především z výpovědi poskytnuté žalobcem a informací o zemi původu, které byly do správního spisu založeny. Co se pak týče podmínek pro udělení jednotlivých forem azylu, žalovaný vycházel z toho, že žalobci v zemi původu nehrozí pronásledování z některého ze zákonem uvedených důvodů. Konkrétně žalovaný uvedl, že žalobce obdobné důvody uváděl již v předcházejících řízeních o žádostech o udělení mezinárodní ochrany. Podle názoru žalovaného však nelze jeho obtíže v zemi původu z let 2004 a 2005, kdy měl být jako člen strany Musavat třikrát zadržen policií z důvodu účasti na protivládních demonstracích, považovat za azylově relevantní. Na tom podle žalovaného nic nemění ani související tvrzení, že měl být při posledním zadržení policií donucen k přiznání ke spáchání trestného činu spočívajícího v držení narkotik a útoku na policisty, protože se obává uvěznění.
4. V návaznosti na předcházející rozhodnutí ve věci žalobce bylo žalovaným dále zdůrazněno, že se v jeho případě nejednalo o intenzivní politickou činnost spojenou s dlouhodobým pronásledováním ze strany orgánů veřejné moci. Žalobce ostatně sám potvrdil, že byl pouze řadovým členem politické strany, neboť toliko roznášel letáky a účastnil se demonstrací. Je tedy zřejmé, že jeho zadržení bylo nahodilé, resp. nejednalo se o výsledek systematického sledování. Žalobce si pak na jednání policistů spočívající ve vynucování přiznání k fiktivní trestné činnosti nikde nestěžoval, tedy ani předvídaným způsobem neusiloval o prošetření nezákonnosti jejich postupu.
5. K tomu žalovaný doplnil, že uvedené závěry byly posouzeny rovněž Krajským soudem v Praze, a to ve vazbě na žalobu podanou proti předcházejícímu rozhodnutí ve věci žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. V tomto kontextu bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno pouze ve vztahu k výroku, kterým bylo rozhodnuto o nemožnosti udělení doplňkové ochrany podle ust. § 15a zákona o azylu. Naopak nebyly ze strany soudu nijak zpochybněny závěry ohledně neudělení azylu. Současně žalovaný doplnil, že institut mezinárodní ochrany nemá sloužit za účelem vyhnutí se trestní odpovědnosti v zemi původu. Žalobce navíc z vlasti vycestoval před více jak 15 lety, aniž by byly zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že je po něm vyhlášeno mezinárodní pátrání, jak potvrzuje zpráva Národní ústředny Interpolu ze dne 30. 4. 2020. Sám žalobce se ostatně měl o svém odsouzení ve vlasti dozvědět toliko od svého kamaráda, který ho v letech 2015 nebo 2016 navštívil ve výkonu trestu odnětí svobody (v České republice).
6. Následně žalovaný poukázal na účelové chování žalobce, který do České republiky přicestoval již v roce 2008 pomocí padělaných bulharských dokladů, přičemž žádost o udělení mezinárodní ochrany podal až v roce 2010. Co se pak týče udělení doplňkové

ochrany, žalovaný je přesvědčen o tom, že v případě žalobce jsou dány zákonem předvídané důvody, které takový postup vylučují. Konkrétně žalovaný zdůraznil, že žalobce se dopustil jednání majícího znaky vážného zločinu, což je pojem, který není příslušnými právními předpisy jednoznačně definován. Současně připustil, že za účelem jeho vymezení nelze vycházet pouze z kategorizace trestných činů podle vnitrostátních právních předpisů, ale musí být individuálně posouzena společenská škodlivost a okolnosti případu.

7. V tomto ohledu žalovaný vycházel z opisu Rejstříku trestů, ze kterého je zřejmé, že žalobce byl v České republice pravomocně odsouzen pro spáchání přečinu padělání a pozměňování veřejné listiny, zločinu podvodu a zločinu podílnictví ve stádiu pokusu. V návaznosti na ukládání souhrnného trestu byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 let, trestu vyhoštění na dobu neurčitou a trestu propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, a to rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. 12. 2012, sp. zn. 3 T 29/2012, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 2. 5. 2013, sp. zn. 7 To 75/2013 (dále jen „druhý odvolací trestní rozsudek“).
8. Následně se již žalovaný zabýval hodnocení výše uvedených skutečností, které podle něj odůvodňují aplikaci tzv. vylučující klauzule podle ust. § 15a zákona o azylu. Žalovaný vycházel zejména z druhého odvolacího trestního rozsudku, ze kterého vyplývá, že žalobce s dalšími osobami získal čísla a kontrolní kódy stovek platebních karet umožňujících provádění plateb z bankovních účtů v USA. V této souvislosti pak byly pod falešnou identitou a za pomoci platebního terminálu prováděny jiným obviněným jednání spočívající ve snaze o převedení vysokých finančních částek. Jednalo se o několik stovek případů, a to ohledně částek v řádech miliónů korun. V nejméně 249 případech navíc došlo k tomu, že transakce byly provedeny a peněžní prostředky v souhrnné částce 2 014 200 Kč byly připsány na různé účty a dále přeposlány neztotožněným osobám do Ruské federace. Část finančních prostředků si žalobce a další obžalovaní ponechali pro svoji potřebu. V důsledku uvedeného jednání vznikla dotčenému peněžnímu ústavu škoda ve výši 1 446 027 Kč. Žalobce svoji vinu popíral, přičemž je zřejmé, že se v minulosti pohyboval po více zemích Evropské unie s padělanými doklady a pod různými jmény, pročež mu byl uložen rovněž trest vyhoštění na dobu neurčitou.
9. Podle žalovaného lze jednání žalobce kvalifikovat jako vážný zločin podle dotčeného ustanovení zákona o azylu, a to s ohledem na míru společenské škodlivosti a způsob provedení. Nejednalo se o zkratkovité či ojedinělé jednání, ale dlouhodobou trestnou činnost, která byla značného rozsahu, a to jak z hlediska počtu provedených transakcí, tak vyčíslené škody. Jedná se o formu organizovaného zločinu nadnárodního charakteru, což směřuje proti snahám České republiky o spolupráci v oblasti potírání legalizace výnosů z trestné činnosti a zajištění kybernetické bezpečnosti. Žalobce ostatně neprojevil žádnou sebereflexi a naopak obhajoval svoji trestnou činnost tím, že získané finanční prostředky posílal opozici v Ázerbajdžánu. K tomu žalovaný doplnil, že dosavadní chování žalobce svědčí o jeho naprosté neúctě ke správním postupům, když v minulosti opakovaně vycestoval z České republiky v době, kdy bylo vedeno řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

III. Žaloba

10. V žalobě byla nejprve zrekapitulována pobytová minulost žalobce, včetně předcházejících řízení o žádostech o mezinárodní ochranu. V rámci vymezení žalobních bodů žalobce upozornil na skutečnost, že žalovaný při hodnocení důvodů pro udělení azylu vycházel z rozsudku Krajského soudu v Praze (ve vazbě na předcházející řízení), který však není podle žalobce v souladu s aktuální judikaturou. V této souvislosti žalobce vycházel z evropské právní úpravy, přičemž zdůraznil, že byl v zemi původu opakovaně fyzicky napaden policisty a prostřednictvím mučení přinucen k doznání. Není pak nezbytné, aby šlo o soustavné či opakující se jednání. V případě žalobce se navíc nejednalo o ojedinělý incident, protože byl zadržen opakovaně.
11. Žalovanému se nepodařilo vyvrátit ani domněnku, že jsou dány důvodné obavy z budoucího pronásledování žalobce. Kromě toho nelze opomenout opatřené informace o zemi původu, ze kterých vyplývá, že v Ázerbajdžánu neexistuje efektivní právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání majícího znaky pronásledování. Žalobce byl podle své výpovědi mučen ze strany příslušníků policie, pročež není relevantní, že vnitrostátní prostředky ochrany nevyužil, neboť nebyly v jeho případě dostupné. V tomto směru je nutné rozlišovat, zda je původcem pronásledování stát nebo soukromoprávní subjekt. Žalovaný měl proto těmto otázkám věnovat zvýšenou pozornost, což nelze považovat za splnění pouze tím, že shromáždil informace o zemi původu. Podle žalobce nelze rovněž opomenout, že měl být ve vlasti zadržen z důvodu roznášení letáků a účasti na protivládních demonstracích, což je nepochybně činnost související s uplatňováním politických práv.
12. Kromě toho žalobce nesouhlasil s tím, že jeho trestnou činnost lze kvalifikovat jako vážný zločin ve smyslu dotčeného ustanovení zákona o azylu. V tomto směru je totiž podle žalobce nutné vycházet při vymezení významu daného pojmu z kvalifikační směrnice a Ženevské úmluvy. Není tedy možné zohledňovat pouze kategorizaci trestného činu ve vnitrostátních právních předpisech. V návaznosti na tuto skutečnost žalobce odkázal na související příručku UNHCR, podle které se za vážný zločin typicky považuje hrdelní zločin nebo zločin podléhající velmi závažnému trestu. Dále je potřeba zohlednit individuální okolnosti případu, jako je vykonání trestu, povaha činu, rozsah způsobené škody a hodnocení závažnosti jednání ze strany soudů. V případě žalobce se jednalo o majetkové trestné činy, které nejsou ani podle českých trestněprávních předpisů považovány za zvlášť závažné zločiny. Pro aplikaci tzv. vylučující klauzule proto nebyly splněny podmínky.
13. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Co se týče uplatněných námitek, žalovaný předně zopakoval pobytovou minulost žalobce a důvody, které uváděl za účelem udělení některé z forem mezinárodní ochrany. V této souvislosti žalovaný opětovně zdůraznil, že zadržení žalobce bylo nahodilé, přičemž si na tvrzenou nezákonnost postupu policistů nijak nestěžoval. Podle názoru žalovaného není v případě žalobce dána obava z budoucího pronásledování, a to nejen s ohledem na povahu jeho politických aktivit, ale také časový odstup od vycestování z vlasti.

Z dostupných informací ostatně není zřejmé, že by bylo po žalobci na mezinárodní úrovni vyhlášeno pátrání. Přestože není situace ohledně lidských práv v Ázerbajdžánu zcela uspokojivá, dochází zde k částečnému zlepšení.

15. Co se pak týče překážky pro udělení doplňkové ochrany, žalovaný v zásadě zopakoval argumentaci obsaženou v napadeném rozhodnutí. Kromě účelového jednání žalobce ve správním řízení zejména připomněl, že se dopustil více trestných činů, jejichž společenská škodlivost je vysoká. Tento závěr žalovaný opíral především o skutečnost, že trestná činnost žalobce měla soustavný a nadnárodní charakter, přičemž v jejím důsledku vznikla rozsáhlá škoda. Jedná se navíc o jednání směřující proti zájmu České republiky na posílení kybernetické bezpečnosti.
16. Na základě výše uvedeného žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Správní spis

17. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol, záznam o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 17. 1. 2020.
18. Z obsahu uvedených podkladů vyplývá, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu z politických důvodů, protože byl v zemi původu pronásledován policií a byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 8,5 roku. Důvodem měla být jeho účast na několika demonstracích, což už uváděl v rámci řízení o předcházejících žádostech o udělení mezinárodní ochrany. V rámci provedeného pohovoru žalobce k dotazům správního orgánu dále uvedl, že v minulosti během správních řízení vycestoval z území České republiky proto, že zde byla porušována jeho práva, včetně fyzického napadení ze strany příslušníků vězeňské služby. Jeho politické obtíže v zemi původu se odehrály v roce 2005, kdy byl dvakrát zadržen policií a byl na základě falešného obvinění odsouzen k výše uvedenému trestu odnětí svobody. V této souvislosti žalobce hledají.
19. Z Ázerbajdžánu žalobce vycestoval v roce 2005 a již se tam nevrátil. Policie ho měla při zadržení donutit podepsat výpověď, že přechovával drogy a napadl policistu. Související soudní řízení mělo proběhnout v roce 2011. V České republice byl pak žalobce odsouzen za trestnou činnost podílnictví a padělání veřejné listiny. Konkrétně se jednalo o podvodný převod peněz, za což mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 6 let. Celý trest již žalobce vykonal.
20. Co se týče jeho politických aktivit v zemi původu, žalobce upřesnil, že se stal v roce 2004 stejně jako jeho rodina členem strany Musavat. V této souvislosti chodil na demonstrace, kde byl dvakrát zadržen. Stejně tak měl být žalobce zadržen za to, že roznášel letáky před parlamentními volbami. Při zadržení v roce 2005 (po volbách) měl být donucen k podepsání výpovědi, na základě které byl následně odsouzen. Současně žalobce uvedl, že byl pouze řadovým členem strany. Od doby vycestování z vlasti občas napíše něco na sociální síť Facebook, ale jiné politické aktivity nevyvíjí. K okolnostem spáchání trestné činnosti v ČR žalobce doplnil, že to udělal proto, aby mohl podpořit opozici v Ázerbajdžánu. V případě návratu do vlasti se obává uvěznění.
21. Za účelem vydání rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu byly do správního spisu založeny následující podklady: Opis z evidence Rejstříku trestů fyzických osob

- ze dne 28. 4. 2020; Přípis Policejního prezidia ČR, Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci ze dne 30. 4. 2020; Kopie rozhodnutí a protokolů o výpovědi žalobce týkající se předcházejících řízení o dvou žádostech žalobce o mezinárodní ochranu (pod sp. zn. OAM-150/LE-LE05-R3-2010, sp. zn. OAM-150/LE-LE05-ZA14-R2-2010 a sp. zn. OAM-150/LE-LE05-ZA14-2010); rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2018, č. j. 46 Az 2/2016-102 (dále jen „rozsudek o předcházející žádosti“); trestní rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2012, sp. zn. 67 To 370/2012 (dále jen „první odvolací trestní rozsudek“), a již uvedený druhý odvolací trestní rozsudek (sp. zn. 7 To 75/2013).
22. Kromě toho si žalovaný opatřil aktuální informace a zprávy o zemi původu. Konkrétně jsou ve správním spisu založeny následující dokumenty: Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 11. 3. 2020 – Ázerbajdžán – Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2019; Informace MZV ČR ze dne 29. 7. 2019 – Ázerbajdžán – Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti; Informace Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) ze dne 13. 5. 2020 – Ázerbajdžán – Údaje o zemi a Informace OAMP ze dne 18. 6. 2019 – Ázerbajdžán – Bezpečnostní a politická situace v zemi.
23. Ve správním spisu se dále nachází protokol o seznámení žalobce s podklady pro rozhodnutí ze dne 18. 5. 2020. Z jeho obsahu vyplývá, že žalobce doplnění podkladů pro rozhodnutí nenavrhoval. Současně zopakoval, že byl ve vlasti v roce 2011 odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 8,5 roku, což se dozvěděl od svého kamaráda, který ho navštívil ve výkonu trestu v České republice. Tato okolnost měla být jeho kamarádovi sdělena ze strany rodiny žalobce. Odkud se danou informací dozvěděla, není žalobci známo.
24. Ve věci bylo následně vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

25. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
26. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
27. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
28. Žaloba **není důvodná**.

29. Krajský soud předně připomíná, že žalobce v žalobě sdružil více námitek, kterými brojil proti nezákonnosti napadeného rozhodnutí, neboť zpochybňoval závěry žalovaného jak ve vztahu k neudělení azylu, tak k nemožnosti udělení doplňkové ochrany. Z důvodu přehlednosti proto soud rozdělil odůvodnění rozhodnutí do následujících bodů.

A) Pronásledování žalobce – posouzení důvodů pro udělení azylu

30. Žalobce předně zpochybnil závěr žalovaného, že nejsou v jeho případě dány důvody pro udělení azylu ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Konkrétně argumentoval tím, že podle evropské legislativy není nezbytné, aby se jednotlivé projevy pronásledování opakovaly, pakliže mají dostatečně závažnou povahu. Žalobce byl opakovaně zadržen a fyzicky napaden ze strany policie, a to z důvodu uplatňování svých politických práv a svobod. Současně byl za užití mučení donucen k doznání se ke spáchání trestné činnosti, které se nedopustil, což následně vedlo k jeho odsouzení. Z uvedených důvodů mu proto nelze vyčítat, že si na postup policistů nestěžoval, resp. nevyužil vnitrostátní prostředky ochrany.

31. Krajský soud souhlasí se žalobcem v tom, že věrohodnost jeho výpovědi nebyla ze strany žalovaného v napadeném rozhodnutí zpochybněna. Naopak žalovaný vycházel z toho, že se v případě žalobce nejednalo o intenzivní politickou činnost spojenou s dlouhodobým zájmem orgánů veřejné moci o jeho osobu. Je ostatně pravdou, že sám žalobce se označil za řadového člena politické strany, jehož aktivity (roznášení letáků a pasivní účast na demonstracích) měly spíše krátkodobý charakter. Stejně tak lze se žalovaným souhlasit v tom, že z výpovědi žalovaného a dalších okolností případu nevyplývá, že by ho tamní bezpečnostní složky systematicky sledovaly, a to například v rámci vedení běžného života. Jak ostatně žalobce výslovně potvrdil, byl v roce 2005 zadržen v přímé souvislosti s uvedenými činnostmi.

32. V této souvislosti je proto nutné věnovat pozornost tomu, zda lze ze tří zadržení žalobce a souvisejícího jednání policistů dovozovat natolik intenzivní zásah do lidských práv a svobod (zejm. shromažďovacího práva a svobody politického smýšlení), aby se jednalo o naplnění znaků pronásledování či reálné hrozby jeho opakování. Za tímto účelem je nutné zohlednit skutečnost, že žalobce měl být v Ázerbajdžánu ze strany policistů fyzicky napaden a v rámci posledního zadržení dokonce donucen k doznání ke spáchání drogové trestné činnosti a útoku na policistu.

33. Krajský soud nicméně zdůrazňuje, že excesy ze strany policie v individuálních případech nelze bez dalšího považovat za projevy, které jsou ze strany vládnoucí či politické moci otevřeně podporovány nebo dokonce zosnovány. V tomto směru musí být reflektováno specifické postavení a situaci dané osoby, a to ve vazbě na skutečnost, zda u ní lze politicky motivované příkoří důvodně předpokládat či nikoliv. Z povahy věci je pak možné vycházet z toho, že riziko politicky motivovaného zneužití veřejné moci a bezpečnostních složek bude dáno především u osob, které jsou čelními představiteli opozičních stran či protivládních uskupení, popř. proti tamnímu režimu jinak veřejně vystupují. To však není případ žalobce, jehož popisovaná činnost odpovídá postavení řadového člena strany, který se vyjma roznášení letáků pouze pasivně účastnil hromadných demonstrací, aniž by na nich vystupoval s proslovem či se přímo podílel na jejich propagaci nebo organizaci.

34. Kromě toho samozřejmě nelze opomenout ani tvrzení žalobce, že měl být ze strany policistů fyzicky napaden a donucován k doznání ze spáchání fiktivní trestné činnosti. Zdejší soud je nicméně toho názoru, že uvedené skutečnosti bez dalšího nevylučují možnost využití vnitrostátních prostředků ochrany. Jak již bylo uvedeno, zneužití pravomoci úřední osoby může spočívat toliko v individuálním selhání policistů, přičemž je podstatné, zda a za jakých podmínek se lze takovým projevům bránit. Z opatřené Informace OAMP ze dne 18. 6. 2019 vyplývá, že v Ázerbajdžánu se při postupech příslušníků bezpečnostních složek mohou vyskytovat případy krutého, nelidského a ponižujícího zacházení, včetně absence efektivních a nezávislých nástrojů vyšetřování a stíhání obdobných projevů.
35. Podobné problémy jsou patrné rovněž ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 11. 3. 2020, která na jednu stranu poukazuje na formální zakotvení procesních práv osob obviněných ze spáchání trestného činu, ale současně upozorňuje na jejich nedodržování, a to ve vazbě na politicky motivované případy. V této souvislosti byla zaznamenána rovněž uvěznění politicky či mediálně aktivních osob (bloggerů), které byly uvězněny za údajnou pomluvu policistů a jejich fyzické napadení. Současně měla tamní vláda a státní správa zneužívat donucování prostředky mezinárodního práva k tomu, aby zadržela aktivisty, kteří ze země emigrovali.
36. Na základě výše uvedených informací a zpráv o zemi původu krajský soud nepochybně, že situace ohledně dodržování lidských práv a svobod je v Ázerbajdžánu problematická, a to také z důvodu absence efektivního systému vyšetřování nezákonných postupů policejních složek, což je provázáno nedostatečným garantováním jednotlivých atributů práva na spravedlivý proces. Současně však nelze opomenout, že jednotlivé případy obvinění, zadržení a stíhání z politických důvodů, včetně následného uvěznění, byly výslovně spojovány především s činností bloggerů a aktivistů, tedy osob, které veřejně či mediálně vyjadřovaly své politické názory a aktivně vyvíjeli protivládní aktivity (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2019, č. j. 2 Azs 285/2018 – 39; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).
37. Žalobce se naopak sám označil za řadového člena politické strany Musavat, aniž by tvrdil, že kromě pasivní účasti na tisícových demonstracích či roznášení letáků vykonával jiné činnosti, které by měly obdobnou (politicky orientovanou) povahu. Z toho důvodu nelze podle názoru zdejšího soudu dovozovat, že by jeho zadržení a následný postup policistů vycházel z nějakého politického zadání, popř. že by více jak po 15 let bylo dáno reálné riziko jeho cíleného opakování.
38. Co se pak týče žalobcem tvrzeného odsouzení k trestu odnětí svobody na 8,5 roku za trestnou činnost, kterou nespáchal, je nutné připomenout, že se o této skutečnosti dozvěděl pouze z doslechu. Konkrétně žalobce vypověděl, že mu uvedenou skutečnost sdělil jeho kamarád, který ho navštívil ve výkonu trestu odnětí svobody mezi lety 2015 a 2016. Daná osoba, jejíž jméno žalobce neupřesnil, se pak měla o jeho odsouzení dozvědět od rodiny žalobce, přičemž nejsou v tomto směru známy jakékoliv další podrobnosti. Aniž by krajský soud hodnotit věrohodnost samotného žalobce, je otázkou, zda k jeho odsouzení v zemi původu skutečně došlo, popř. za jakých okolností. V tomto ohledu je vhodné zohlednit rovněž dlouhou dobu od vycestování žalobce, včetně skutečnosti, že na jeho osobu nebyl podle žalovaným opatřenému přípisu Národní ústředny Interpolu (Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci)

ze dne 30. 4. 2020 vydán mezinárodní zatýkácí rozkaz nebo evropský zatýkácí rozkaz. K těmto důsledkům nedošlo přesto, že takový postup je ze strany orgánů veřejné moci v Ázerbajdžánu používán za účelem zadržení aktivistů či politicky aktivních osob nacházejících se v zahraničí, jak je v dotčené zprávě o zemi původu předestřeno.

39. Z uvedených důvodů je krajský soud toho názoru, že žalobce sice v zemi původu krátkodobě vyvíjel politickou činnost, avšak nikoliv takové intenzity, aby na jejím základě bylo možné dovozovat systematický zájem vládnoucí moci či policejních orgánů o jeho osobu, včetně případné hrozby pronásledování za předpokladu, že by se do vlasti navrátil. Nad rámec uvedeného zdejší soud připomíná, že závěry žalovaného ohledně nenaplnění důvodů pro udělení azylu nebyly zpochybněny ani ve výše odkazovaném rozsudku Krajského soudu v Praze o předcházející žádosti žalobce (popř. v souvisejícím rozsudku Nejvyššího správního soudu), neboť zákonnost daného rozhodnutí žalovaného byla zpochybněna toliko ve vztahu k výroku založeném na aplikaci vylučovací klauzule podle ust. § 15a zákona o azylu, což je v nyní projednávané věci samostatnou žalobní námitkou.

B) Aplikace vylučující klauzule – nemožnost udělení doplňkové ochrany

40. Žalobce dále brojil proti výroku napadeného rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o tom, že doplňkovou ochranu nelze udělit z toho důvodu, že jsou v jeho případě splněny zákonné podmínky pro aplikaci tzv. vylučující klauzule ve smyslu ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, který stanovuje že: *„Doplňkovou ochranu nelze udělit, je-li důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, se dopustil vážného zločinu.“* Jedná se o ustanovení zákona, které implementuje sekundární legislativu Evropské unie v oblasti uprchlického práva, a to konkrétně ve smyslu čl. 17 odst. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále též „nová kvalifikační směrnice“).
41. Podstatou sporu je zejména interpretace pojmu „vážný zločin“, který není ve výše uvedených právních předpisech nijak definován. Žalobce v tomto kontextu namítal, že žalovaný při jeho interpretaci a následné aplikaci nepostupoval v souladu s dotčenou právní úpravou a judikaturou, neboť dospěl k závěru, že za vážný zločin lze považovat rovněž trestnou činnost majetkové povahy, kterou ani vnitrostátní právní předpisy nekvalifikují jako zvlášť závažný zločin.
42. Předně krajský soud připomíná, že v případě aplikace tzv. vylučující klauzule, která je zakotvena ve výše citovaném ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, nedochází v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dalšímu dokazování a posuzování důvodů pro udělení doplňkové ochrany, jak ostatně vyplývá také z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 – 119: *„Jestliže v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany bude zjištěn některý z důvodů uvedených v § 15 nebo § 15a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (důvody vylučující udělení mezinárodní ochrany), rozhodne Ministerstvo vnitra o neudělení mezinárodní ochrany; není dále povinno zjišťovat případnou existenci důvodů uvedených v § 12 (důvody udělení azylu) nebo § 14a (udělení doplňkové ochrany) uvedeného zákona.“* Na druhou stranu je zajisté povinností

příslušného správního orgánu, aby aplikoval vylučující klauzuli pouze na základě skutkového stavu zjištěného bez důvodných pochybností, a to při zohlednění okolností ve prospěch i neprospěch žadatele o mezinárodní ochranu.

43. Tento právní názor ostatně vyplývá nejen z národní, ale také evropské judikatury, což dokládá rovněž rozsudek Soudní dvora Evropské unie (Velký senát) ze dne 9. 11. 2010, spojené věci C-57/09 a C-101/09, Spolková republika Německo proti BaD (dostupný na <http://curia.europa.eu/juris>). V daném případě se dotčený soud zabýval mimo jiné vymezením pojmu „vážný nepolitický zločin“, jak je v současné době zakotven v čl. 12 odst. 2 písm. b) kvalifikační směrnice, popř. v ust. § 15 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Dospěl k závěru, že nelze automaticky presumovat vyloučení jednotlivce z režimu mezinárodní ochrany pouze proto, že např. příslušel k organizaci nacházející se na seznamu organizací zapojených do teroristických činů apod., ale je třeba v každém individuálním případě posuzovat, zda byla jeho pozice a intenzita zapojení do organizačních struktur na takové úrovni, že svým jednáním naplnil podmínky vylučovací klauzule stanovené v příslušných ustanoveních kvalifikační směrnice.
44. Výše uvedený závěr lze poté přiměřeně aplikovat také v případě vylučující klauzule podle čl. 17 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice, resp. ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy ve vztahu k doplňkové ochraně, přestože je rovněž podle doktrinálního výkladu koncipována širším způsobem: *„Písm. b) je pouze podobné s úpravou u vyloučení z azylu. Neobsahuje totiž omezení v podobě "nepolitického zločinu" ani podmínku, že byl spáchán mimo území (České republiky), a konečně ani podmínku, že musel být spáchán před vydáním rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Důvodem vyloučení z udělení doplňkové ochrany tak je pouhé spáchání vážného zločinu. Co se rozumí vážným zločinem, je vykládáno totožně jako u azylu, viz tedy výklad k § 15.“* (viz Chmelíčková, N., Votočková, V. Zákon o azylu. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017; dále také srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2016, č. j. 3 Azs 82/2016 - 29). Podstatné tedy bude vždy zohlednění konkrétních okolností případu, což souvisí rovněž s tím, že dotčená právní úprava nedisponuje a ani z praktických důvodů nemůže disponovat taxativním výčtem jednání, která lze jako „vážný zločin“ kvalifikovat.
45. Na druhou stranu lze v tomto ohledu vycházet z ustálené judikatury, a to konkrétně například z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, ve kterém se v kontextu přijetí nové kvalifikační směrnice a výše citované judikatury Soudního dvora Evropské unie Nejvyšší správní soud k vymezení pojmu „vážný zločin“ vyjadřoval. Konkrétně v něm vyslovil právní názor, že nelze automaticky aplikovat vylučující klauzuli ve vztahu k doplňkové ochraně pouze na základě toho, jak je předcházející trestná činnost žalobce v rámci vnitrostátních předpisů v oblasti trestního práva pojmově označena či (ve vazbě na právem chráněný zájem a společenskou škodlivost) systematicky zařazena. Je totiž třeba reflektovat různorodost trestněprávních systémů v jednotlivých evropských státech.
46. Pojem „vážný zločin“ tak musí být z teleologického hlediska interpretován autonomně především v souladu se smyslem dotčených ustanovení kvalifikační směrnice a Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Správní orgán posuzující podmínky pro aplikaci vylučující klauzule tak musí při svém rozhodování vždy zohlednit zejména: *„povahu činu, skutečně způsobenou škodu, postup použitý pro zahájení trestního stíhání, povahu trestu a skutečnost, zda většina soudů považuje tento čin za vážný zločin. Zvláště je třeba*

vzít v úvahu výši stanoveného nebo skutečně uloženého trestu ve státě, v němž je žádost o přiznání postavení uprchlíka přezkoumávána, ačkoli se nejedná o prvek, který je sám o sobě rozhodující, a to vzhledem k jeho odlišnému charakteru v jednotlivých právních řádech. Za vážné zločiny jsou obecně považovány zločiny proti životu, fyzické integritě nebo svobodě člověka.“ (viz stanoviska generálního advokáta ve vztahu k věcem C-57/09 a C- 101/09, řešeným před Soudním dvorem Evropské unie; dostupné na <http://curia.europa.eu/juris>).

47. K tomu krajský soud dále uvádí, že podle příručky EASO „Vyloučení“ (leden 2017, s. 24) věnující se bližší analýze uplatňování čl. 17 kvalifikační směrnice je metoda postupu zkoumání, zda jsou naplněny podmínky aplikace mechanismu vylučující klauzule následující. Správní orgán je povinen hodnotit povahu činu, skutečně způsobenou újmu, forma řízení při stíhání tohoto zločinu, povaha předpokládané sankce, popř. zda je čin považován za závažný ve většině jurisdikcí (přístupné na <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/EASO-Practical-Guide-Exclusion-CZ.PDF>). Žalovaný se k těmto aspektům v zásadě vyjadřoval, přestože si lze nepochybně představit podrobnější zohlednění všech aspektů trestné činnosti, která byla žalobci kladena za vinu.
48. Pro postup žalovaného při posouzení otázky aplikovatelnosti vylučující klauzule je nepochybně klíčový názor Nejvyššího správního soudu obsažený ve zrušujícím rozsudku ze dne 31. 8. 2018, č.j. 3 Azs 284/2017 – 30, jímž byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 5. 9. 2017, č. j. 46 Az 2/2016 – 57 a věc mu byla v rozsahu nového posouzení otázky neudělení doplňkové ochrany žalobci vrácena k dalšímu řízení. V citovaném zrušujícím rozsudku NSS zavázal Krajský soud v Praze, aby zrušil výrok rozhodnutí žalovaného o neudělení doplňkové ochrany, opírající se o ustanovení § 15a zákona o azylu. Žalovaného pak zaváže, aby *dosavadní trestní odsouzení žalobce posoudil nejen z pohledu charakteristiky spáchaných trestných činů a uložených trestů, ale aby zohlednil i další aspekty věci, jako je počet spáchaných deliktů, jejich časová souslednost a doba jejich páchaní, povaha účasti stěžovatele na trestné činnosti a stupeň jejího dokonání, velikost způsobené škody, apod.; takto zjištěné skutkové okolnosti věci pak bude žalovaný zavázán vyhodnotit a vyslovit přezkoumatelný závěr, zda jde o skutky, které ve vzájemném kontextu vykazují vysoký stupeň závažnosti.* Tento právní názor Krajský soud v Praze realizoval svým druhým rozsudkem o předcházející žádosti, avšak poté bylo řízení o neudělení mezinárodní ochrany zastaveno. Krajský soud však má za to, že nosné důvody obsažené v obou zrušujících rozsudcích vázaly žalovaného i v předmětném řízení o třetí žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany po jeho návratu ze SRN do České republiky.
49. Konkrétně žalovaný při posouzení otázky aplikace tzv. vylučující klauzule vycházel za účelem posouzení trestné činnosti žalobce zejména z obsahu Rejstříku trestů a z odvolacího trestního rozsudku (sp. zn. 7 To 75/2013), kterým byl žalobci uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 6 let, trest vyhoštění na dobu neurčitou a trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty. Při hodnocení uvedených skutečností pak žalovaný především zdůraznil, že se jednalo o rozsáhlou trestnou činnost v oblasti kybernetické kriminality, která měla přeshraniční charakter a vedla ke vzniku škody v řádech milionů korun.
50. Ačkoliv si je krajský soud vědom toho, že Nejvyšší správní soud obecně nepovažuje za důvod pro aplikaci vylučující klauzule skutečnost, že žadatel se v minulosti, byť

opakovaně, dopustil méně závažných přečinů proti majetku (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2017, čj. 1 Azs 216/2016-41), nelze z toho bez dalšího paušálně dovozovat, že by majetková trestná činnost pro svou povahu z působnosti tzv. 'vyklučující klauzule zcela vyloučena. K tomuto výkladu se krajský soud přihlásil již ve své dřívější rozhodovací činnosti (viz k tomu např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 10. 3. 2016, č.j. 33 Az 16/2015 – 36, také dále navazující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2016, č.j. 3 Azs 82/2016 – 29, přístupné na www.nssoud.cz). V uvedeném duchu též vyznívá i názor NSS obsažený ve zrušujícím rozsudku citovaném výše (viz bod 48).

51. V tomto ohledu je též nutné připomenout, že rozhodným kritériem pro hodnocení závažnosti jednání pachatele trestného činu ve smyslu odkazovaného ustanovení zákona o azylu není pouze dotčený právem chráněný zájem, ale také povaha a rozsah trestné činnosti, okolnosti jejího spáchání, způsobený následek a uložený trest. V tomto směru zdejší soud uvádí, že žalobce se trestné činnosti dopouštěl v minulosti opakovaně, neboť byl postupně uznán vinným ze spáchání trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle ust. § 176 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění do 31. 3. 2009, trestného činu podvodu podle ust. § 204 odst. 1, 4 písm. d) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění do 31. 5. 2015, a trestného činu podílnictví ve stádiu pokusu podle ust. § 214 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. c) ve spojení s ust. § 21 téhož zákona.
52. V této souvislosti krajský soud předně uvádí, že se nejedná o bagatelní trestnou činnost, neboť žalobce svým jednáním opakovaně naplnil znaky kvalifikované skutkové podstaty zločinu spočívajícího v tom, že po předchozí domluvě s dalšími osobami prováděl podvodné transakce ze stovek bankovních účtů v různých státech, a to mimo jiné pomocí nepravé identity a za účelem získání majetkového prospěchu. Z popisovaného kriminálního jednání ze strany trestních soudů pak rozhodně nelze dovozovat, že by zapojení žalobce do trestné činnosti bylo pouze nepatrné či marginální. Jeho trestná činnost měla za následek či směřovala ke způsobení značné škody, resp. vztahovala se v rámci spáchání trestného činu podílnictví k věci nebo jiné majetkové hodnotě, která má značnou hodnotu. Přestože byla trestná činnost žalobce dílem dokonaným trestným činem a dílem pouze ve stádiu pokusu, nejedná se podle názoru zdejšího soudu o okolnost, která by její závažnost či společenskou škodlivost zásadním způsobem snižovala či vylučovala. Tento závěr ostatně částečně podporuje skutečnost, že z hlediska uplatnění trestních sazeb nejsou dotčená stadia trestného činu rozlišována.
53. Jak poté žalovaný správně poznamenal, nejednalo se v případě žalobce o zkratkovité jednání, ale sofistikovanou trestnou činnost nadnárodního charakteru v oblasti kybernetické bezpečnosti, o jejíž společenské škodlivosti a závažnosti svědčí nejen výše způsobené či hrozící škody, ale také vzájemná koordinace postupů ohledně jejího předcházení mezi jednotlivými státy mezinárodního společenství. Pokud se pak jedná o délku uloženého souhrnného trestu odnětí svobody, krajský soud dodává, že byl žalobci odvolacím trestním rozsudkem uložen na samotné horní hranici zákonného rozpětí. Přestože ho již žalobce vykonal, nelze u něj pozorovat v podstatě žádnou formu lítosti či sebereflexe (viz také odůvodnění prvního odvolacího rozsudku). Žalobce své jednání ve správním řízení de facto omlouval či ospravedlňoval tím, že vše dělal za účelem finanční podpory opozice v Ázerbajdžánu.

54. Nelze navíc opomenout ani současně uložený trest vyhoštění na dobu neurčitou, který ve své podstatě vyjadřuje zájem státu a společnosti na tom, aby se žalobce na území České republiky nezdržoval. Institut doplňkové ochrany by pak podle názoru zdejšího soudu rozhodně neměl sloužit k obcházení daného trestu, resp. k cílenému vytváření překážek jeho výkonu.

VII. Závěr a náklady řízení

55. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
56. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. listopadu 2021

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.